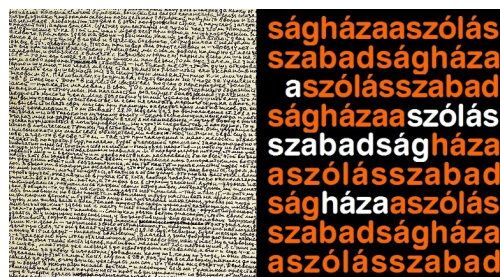

Táncsics börtönéből a Szólásszabadság háza

A magyar történelem egyik szimbolikus jelentőségű alakjának, Táncsics Mihálynak valamikori börtönéül szolgáló ház hat évtized után visszakérül a magyar állam tulajdonába. A ház úgy nyerne el a legmértőbb funkcióját és helyét a magyar történelemben, ha a negyvennyolcas követelések egyik központi elemének, a demokratikus jogállam alapértékének: a szólásszabadságnak, illetve ehhez kapcsolódva az információs jogok és szabadságok eszméjének és gyakorlásának szentelnénk.

Az OSA Archivum által készített és nyilvános vitára bocsátott javaslat szerint a széles publikumot befogadó ház egyszerre lenne múzeum és vitatér, kulturális események színhelye és oktatási terep, történelmi emlékhely és mai problémák megvitatásának helyszíne. Az intézmény az alábbi területekkel foglalkozna:

1. A gondolat, a lelkiismeret és a kifejezés szabadsága.

Egy szabad ország szabad polgárai maguk dönthetnek lelkiismereti kérdésekről, meggyőződésükről, és ebbéli véleményüket szabadon terjeszthetik.

2. A szólásszabadság története és értelmezései.

E fogalom tartalma és határai mindig is viták tárgyát képezték; olyan érték, amit nem elég örökölni: óvni, gyakorolni és fejleszteni kell.

3. A cenzúra.

A diktatórikus államhatalom mindig törekedett a szabad véleménynyilvánítás fórumainak ellenőrzésére, a sajtó szabadságának korlátozására, szószólóinak megfélemlítésére.

4. A propaganda.

A diktatórikus és a demokratikus államhatalom egyaránt törekszik polgárainak befolyásolására, a visszás tények elferdítésére, saját működésük jobb színben való feltüntetésére.

5. A szamizdat, a cenzúra és állami propaganda elleni küzdelem eszköze.

Az ellenzéki mozgalmak betiltott, de zárt körben mégis terjesztett sajtótermékei segítenek az információs monopólium megtörésében, a polgárok tájékozott véleménynyilvánításának kialakításában.

6. A közérdekű adatok nyilvánossága: az információs szabadság.

A közhatalom működését az adófizetők pénzéből tartják fenn, intézményeit a választópolgárok képviselői működtetik – jogunk van tehát megismerni és ellenőrizni tevékenységüket.

7. A titok és a titkosság.

A hírek, információk szabad megismerhetőségének és terjeszthetőségének indokolt és indokolatlan korlátai egyaránt lehetnek az államtitkok, illetve a szakmai és magántitkok körében.

8. A magánélet védelme és az információs önrendelkezés.

Az egyén szabadságának alapvető követelménye, hogy szabadon rendelkezessen a róla szóló információk sorsáról; ez korlátozhatja mások jogát arra, hogy ezeket az információkat megismerjék és terjesszék.

9. A gyűlöletbeszéd, mint a szólásszabadság korlátja.

A szólás szabadsága nem jelentheti mások megalázását emberi méltóságukban, nem szolgálhat emberek és csoportok elleni gyűlölet keltésére.

10. A szerzői művekhez való szabad hozzáférés és a szerzői jogok viszonya.

A szerzők és kiadók, a terjesztők hagyományos jogai eredetileg a közönség érdekeit is szolgálták, a művek hozzáférhetősége a mai viszonyok között azonban új megoldásokat követel.

11. A szabadság és a biztonság viszonya.

Mai világunkban az eddig kivívott szabadságainkat csak egy biztonságos társadalom keretei között tudjuk fenntartani, a biztonság megteremtése viszont a szabadságok csorbítását igényelheti; ennek határait felelősen kell kimunkálnunk.

12. A szólásszabadság az internet korában.

A ma technológiai alapvetően átrendezték az információs jogok és szabadságok érvényesíthetőségét; ez megkönnyíti a szólásszabadság érvényesülését, de nehezíti indokolt korlátainak betartását.